

Література:

1. Бондаренко Ю. Загальна модель шкільного навчання української літератури: монографія. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 392 с.
2. Лавер О. Символічна функція літературно-художніх антропонімів у романі Івана Багряного «Тигролови». *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2014. Вип. 2. С. 28 – 32.
3. Масенко Л. Українські імена і прізвища. Київ: Знання, 1990. 48 с.
4. Шотова-Ніколенко Г. Функції антропонімів у романі Ю. І. Яновського «Майстер корабля». *Записки з ономастики. Зб. наук. праць*. Одеса: Астропринт, 2002. Вип. 6. С. 123 – 128.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-041-4-72>

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО ВИКОРИСТАННЯ ХУДОЖНЬО-ІНТЕГРАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Ільчук Л. П.

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання

*Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
імені Тараса Шевченка*

м. Кременець, Тернопільська область, Україна

Рушійною силою розвитку будь-якого суспільства є реформування освітніх систем. Цей процес передбачає кількісні і якісні зміни в усіх ланках освіти, зокрема, оновлення концептуальних засад вищої школи, що стосуються підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Метою закладів вищої педагогічної освіти є формування висококомпетентного фахівця, здатного до саморозвитку, самоосвіти задля кращого полімістецького виховання особистості школяра відповідно до вимог часу. Відтак, актуалізується питання інноваційної скерованості навчального процесу на переосмислення методик і технологій навчання, що формують готовність здобувачів вищої освіти до професійної діяльності.

Низка науковців присвятили свої дослідження пошуку шляхів покращення підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до

інноваційної діяльності (В. Бондар, В. Беспалько, О. Єременко, К. Завалко, Л. Коваль, А. Козир, З. Курлянд, В. Лабунець, О. Олексюк, О. Падалка, О. Пехота, К. Платонов, Є. Проворова, Г. Селевко, С. Сисоєва й ін.). Теоретичні і методичні аспекти художньо-інтегративної освіти школярів стали темою розвідок Л. Аристової, І. Богданової, Н. Божко, І. Дьоміної, О. Дятлова, В. Жукова, Л. Масол, І. Козловської, О. Любарської, Ю. Мальваного, А. Токаревої, А. Урбанські, Т. Хребто й ін.

Наукові дослідження у галузі започаткованої проблеми дають поштовх для глибшого її аналізу та вивчення інших аспектів. Відтак, **метою** публікації визначили обґрунтування особливостей підготовки учителів музичного мистецтва до використання художньо-інтегративних технологій у професійній діяльності.

Створення інтегративної моделі мистецької освіти сприяє формуванню професійних компетентностей майбутніх педагогів-музикантів і включає, зокрема, їхнє володіння інноваційними художньо-педагогічними технологіями.

У педагогічній практиці термін «технологія» почали використовувати у зв'язку з необхідністю наукового обґрунтування оптимального поєднання методів і засобів здійснення освітнього процесу.

Художньо-педагогічні технології, в розумінні Л. Масол, це «теоретично і методично обґрунтований спосіб організації навчально-виховного процесу, спрямований на оптимальне досягнення цілей мистецької освіти в єдності навчання та естетичного виховання учнів» [4, с. 36]. Вважаємо також, що художньо-педагогічна технологія передбачає цілеспрямований вплив на особистість учня та характеризує інноваційно скеровану педагогічну майстерність учителя, яка трансформується у вміння творчо і креативно здійснювати мистецьку діяльність.

Серед різноманітних технологій мистецького навчання, що вже розроблені науковцями, особливо актуальними в умовах реформування нової української школи є художньо-інтегративні технології. Використання в освіті таких технологій сприяє: накопиченню мистецьких знань та уявлень підростаючої особистості; розвитку аксіологічних орієнтирів; збагаченню культурологічного світогляду; поліхудожньому розвитку; емоційно-естетичній наповненості внутрішнього всесвіту дитини.

В довідниковій літературі зазначається, що «інтеграція – це об'єднання в ціле будь-яких окремих частин; координація дій різних частин цілісної системи» [1, с. 500]. У педагогіці «інтеграція» трактується не лише як засіб структурування змісту, систематизації навчального матеріалу, а й як інноваційна технологія [4, с. 67].

Процес підготовки фахівців для музично-педагогічної галузі довготривалий і полівекторний, а тому передбачає засвоєння здобувачами різнопланового навчального матеріалу. На думку В. Жукова, готовність майбутніх учителів музичного мистецтва до інтегрованого навчання учнів є «стійким інтегративним особистісним утворенням, що включає професійні мотиви, цілі, загальнонаукові та професійні знання й уміння, особистісні якості майбутнього педагога, що забезпечують ефективне навчання учнів предметів мистецького циклу» [2, с. 45].

Формування у здобувачів методичних умінь використання в роботі зі школярами художньо-інтегративних технологій здійснюється у процесі вивчення освітнього компоненту «Теорія і методика навчання мистецтв у школі». Майбутні освітяни пізнають міжпредметну та внутрішньопредметну інтеграцію, вчать застосовувати такі її види як: духовно-світоглядна або тематична, естетико-мистецтвознавча, культурологічна та комплексна.

Так у контексті засвоєння теми «Художньо-педагогічні технології» студенти знайомляться з методикою застосування різних технологій у школі. Перш за все йдеться про правильний підбір сукупності методів, прийомів і педагогічних ситуацій для впровадження тієї чи іншої технології на заняттях музичного мистецтва.

Пропонуємо приклади інтегрованих завдань, які майбутні педагоги можуть утілювати в професійній діяльності:

1) підібрати сюжетний візуальний ряд картин і музичного супроводу розповіді про різні українські традиції й обряди;

2) створення ритмо-пластичних імпровізацій до пісенного матеріалу;

3) дібрати віршований текст до музичних творів для слухання задля кращого розкриття художнього образу;

4) колективне музикування на діатонічних елементарних музичних інструментах у поєднанні зі співом і танцем;

5) підібрати ілюстративні зображення до змісту творів музично-театрального жанру, що дозволить заглибитися в особливості балету, мюзиклу тощо;

6) використання «кольорового» сприймання музики під час характеристики засобів музичної виразності і як результат – створення кольорової безпредметної композиції;

7) створення театралізованих музичних постановок не великих розповідей про український національний одяг, традиційні вишивки, прикраси тощо;

8) застосування прийому «підсилення музичних уявлень» про жанри музики (наприклад слухання вальсу у виконанні симфонічного

оркестру з відеопереглядом фрагменту фільму»Мій ласкавий і ніжний звір»);

9) створити колаж або бриколаж мистецтвознавчого характеру до певної теми уроку;

10) підготовка і постановка дитячих опер українських композиторів («Коза-дереза», «Лисичка, котик і півник», «Вовк і семеро козенят» та ін.).

Таким чином, у процесі виконання описаних завдань інтегруються знання з музики, літератури, кіно, хореографії, театральної гри, оперного й образотворчого мистецтва, художніх технологій тощо.

На практичних заняттях з «Теорії і методики навчання мистецтв у школі» майбутні педагоги також набувають умінь «розкодовування» (аналізу) художнього образу у мистецьких творах. Приміром, порівнюють настрої в музиці і живописному творі, в музиці й архітектурному ансамблі або ж музиці та скульптурі, відшуковують спільні і відмінні риси. Такі види інтеграції пропонуються використовувати не лише на уроках музичного мистецтва, а й в інтегрованому курсі «Мистецтво», що вивчається у 8-9 класі.

Процес пізнання майбутніми освітянами особливостей художньо-інтегративних технологій продовжується під час навчально-педагогічної практики в школі. Готуючись до пробних занять студенти застосовують набуті компетентності для моделювання цікавих інтегрованих уроків, які ґрунтуються на таких методах і прийомах як: аналіз, порівняння, визначення спільних і відмінних рис між різними художніми явищами, встановлення аналогій. Адже, під час опанування дидактичного матеріалу за інтегративною технологією учень сприймає не один, а кілька потоків інформації, а основою сприйняття є асоціативне запам'ятовування навчального контенту [3, с. 71].

Отже, впровадження в освітній процес підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва різних видів інтеграції сприяє формуванню креативно-творчої особистості педагога. Високий рівень професійної готовності студентів досягається завдяки широкому використанню інноваційних педагогічних технік і методик, сформованості стійкої потреби у самовдосконаленні та здатності навчатися упродовж життя. Засвоєння майбутніми освітянами художньо-інтегративних технологій забезпечить якісне втілення міжпредметної та внутрішньопредметної інтеграції на уроках музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво», а також сприятиме поглибленню знань, збагаченню досвіду практично-творчої діяльності освітянина.

Література:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. І гол. ред. В.Т. Бусел. К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
2. Жуков В.П. Технологія підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до інтегрованого навчання учнів. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки.* 2019. № 1. С. 44–48.
3. Масол Л.М. Методика навчання мистецтва у початковій школі: посіб. для вчителів / Л.М. Масол, О.В. Гайдамака, Е.В. Белкіна, О.В. Калініченко, І.В. Руденко. Х.: Веста ; Видавництво «Ранок», 2006. 256 с.
4. Масол Л.М. Художньо-педагогічні технології в основній школі: єдність навчання і виховання: метод. посіб. Харків: «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-041-4-73>

COMPETENCE-BASED APPROACH TO THE DEVELOPMENT OF INFORMATION AND ANALYTICAL COMPETENCE OF HIGHER EDUCATION APPLICANTS IN THE PROCESS OF FOREIGN LANGUAGE TRAINING

Karasova L. A.

*Candidate of Pedagogic Sciences,
Associate Professor at the Department of Romanic and Germanic
Languages
National Academy of the Security Service of Ukraine*

Kryvych M. L.

*Candidate of Pedagogic Sciences, Associate Professor,
Director of the Language Training and Scientific Center
National Academy of the Security Service of Ukraine*

Latysheva N. Ye.

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Professor at the Department of Romanic and Germanic Languages
National Academy of the Security Service of Ukraine
Kyiv, Ukraine*

Nowadays, the learning of foreign languages is one of the important areas of training future specialists in departmental institutions of higher